

Postmoderní kultura

Úvod do uměnovědných studií

Pojem moderna/modernita

- ▶ Sebehodnocení v rámci dějinné epochy
- ▶ Zpětný pohled na dějiny
- ▶ Historické paralely
- ▶ Co je dnes jinak...?

Pojem moderna

F. W. Nietzsche

- ▶ Nepřítomnost mravnosti (disciplíny, výchovy)
- ▶ Úpadek autority
- ▶ Úpadek střízlivosti v rámci „klidného horizontu“ (opilost z nekonečna)
- ▶ Úpadek citlivosti v posuzování
- ▶ Chaotičnost protichůdných oceňování/hodnocení

(Nietzsche: Kunst und Künstler
– Modernität; posmrtné fragmenty)

Moderna sociologicky

Karl Marx (Komunistický manifest)

- ▶ „Buržoazie nemůže existovat, aniž stále vyvolává převraty ve výrobních nástrojích, aniž tedy revolucionizuje výrobní vztahy, a tím i všechny společenské vztahy. První podmínkou existence všech dřívějších průmyslových tříd bylo naproti tomu nezměněné zachování starého způsobu výroby. Buržoazní epocha **se od všech ostatních epoch odlišuje neustálými převraty ve výrobě, ustavičnými otřesy všech společenských vztahů, věčnou nejistotou a pohybem. Všechny pevné, zakořeněné vztahy se svým doprovodem starých ctihodných představ a názorů se rozkládají, všechny nově utvořené zastarávají, dřív než mohou zkořnatět. Všechno stavovské a ustálené valem mizí, všechno posvátné je znesvěcováno a lidé jsou nakonec donuceni podívat se na své životní postavení, na své vzájemné vztahy střízlivýma očima.**
- ▶ Potřeba stále rozšiřovat odbytiště pro své výrobky štvě buržoazii po celé zeměkouli. Všude se musí usazovat, všude zahrázdit, všude navazovat spojení.“ (Marx, Vybrané spisy, sv. I, s. 375)

Lineární pojetí dějin

- ▶ prosazuje se v období moderny
- ▶ lineární vs. cyklické pojetí dějin
- ▶ pokrok – centrální pojem, blízký pojmu evoluce v biologii

- ▶ V oblasti umění zaujímají klíčovou roli polární opozice pojmů:
  - ▶ centrum – periferie
  - ▶ avantgarda a kýč

Post - ...

- ▶ Postmoderna
- ▶ Post – kolonialismus, marxismus, strukturalismus, industriální společnost
- ▶ Post- post- ...
- ▶ 1914 / 1968 / 2001 / ...

Post-subcultural Studies

- ▶ „Jak můžeme znovu teoreticky a pojmově uchopit (sub)kulturní fenomény mládeže na pohyblivém sociálním terénu nového milénia, kde jsou komplexně a nerovnoměrně znovu artikulovány a restrukturalizovány globální hlavní proudy i lokální spodní proudy tak, že produkují nové, hybridní kulturní konstelace. Je možné ještě pracovat v rámci existujících limitů „subkultury“, nebo vyčerpá koncept svou užitečnost? Mohou pokusy o nové pojmové pojetí adekvátně uchopit zkušenost fragmentace, pohybu a fluidity, jež je v centru současné kultury mládeže?“ (Weinzierl – Muggleton 2003)

Postmoderna

- ▶ Nahrazení sémantiky syntaxí (F. Koukolík)
- ▶ Odmítnutí meta-narace
- ▶ Vizuální kultura
- ▶ Estetizace každodennosti (a anestetizace)

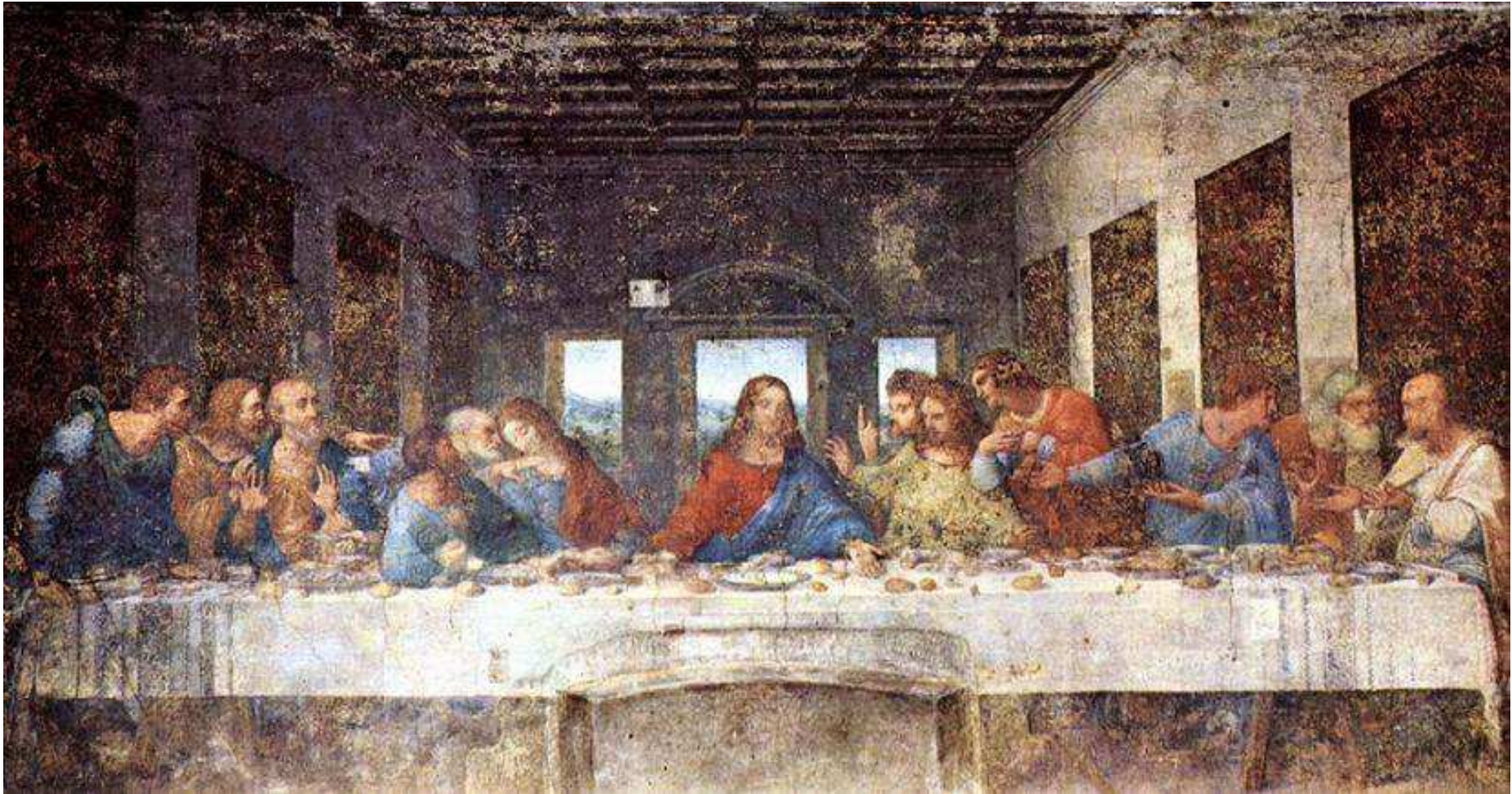

Postmoderna a umění

- ▶ Hodnota uměleckého díla – historicky a společensky podmíněné preference
- ▶ Interpretace – nehledá pravdu
- ▶ Sbližování (vysokého) umění a popkultury
- ▶ Styl (forma) vs. obsah
- ▶ Reference, odkazování, koláž

David LaChapelle: Poslední večeře, 2003

Diskuse o postmoderně

- ▶ Lesslie Fiedler: „Cross the Border – Close the Gap“ 1969 - literatura
- ▶ Charles Jencks – architektura 1975
- ▶ Jean-François Lyotard – 1979 filozofie „La Condition postmoderne“
- ▶ Jürgen Habermas – kritika původně z pozice frankfurtské školy, později koncepce „nedokončeného projektu moderny“
- ▶ Wolfgang Iser

Zkouška

- ▶ Semestrální práce – max. 30 bodů
- ▶ Test (35 otázek) – max. 70 bodů

- ▶ Celkem max. 100 bodů

- ▶ Absolvování
  - ▶ Odevzdat práci
  - ▶ Test na min. 36 bodů
  - ▶ V součtu min. 51 bodů